

2008

ONDERZOEK NAAR HET FUNCTIONEREN VAN INTERACTIEVE KUNSTWERKEN IN DE SEMI-PUBLIEKE RUIMTE

Jeroen Boomgaard en Linda Nieuwstad

Inleiding

De opdracht voor het hier voorliggende rapport werd door SKOR verleend aan het Lectoraat Art & Public Space van de Gerrit Rietveld Academie, op basis van problemen in het functioneren van een aantal interactieve werken in de semi-publieke ruimte die in de afgelopen tien jaar tot stand zijn gekomen. In het kader van het onderzoek is een aantal werken geobserveerd en zijn gesprekken gevoerd met opdrachtgevers, kunstenaars en bemiddelaars/adviseurs. De eerste stappen in het onderzoek werden gezet in begin april 2007, het eerste interview vond plaats op 17 april van dat jaar en het laatste gesprek op 31 januari 2008. Al snel bleek dat het onderzoek meer tijd zou kosten dan was verwacht. Dit was met name te wijten aan het feit dat het soms veel moeite kostte diegenen te vinden en te spreken te krijgen die verantwoordelijk waren voor de realisatie van het onderzochte werk. Daarmee werd direct een van de centrale problemen van dit soort interactieve werken gesignaleerd:

het ontbreken van een specifieke verantwoordelijkheid en aanspreekbaarheid die het functioneren van het werk zou moeten garanderen. De interactiviteit of participatie waar de werken om vragen dient niet alleen en niet in de eerste plaats te komen van diegenen op wie de werken zich richten, maar moet vooral uitgaan van de personen of instanties die het werk in het

leven hebben geroepen. Interactieve werken zijn vergelijkbaar met het Japanse speeltje Tamagotchi: als er geen aandacht en zorg aan wordt besteed, ‘sterft’ het.

Ook wanneer aan deze basisvoorwaarde wordt voldaan functioneren werken van deze aard op deze plekken niet altijd ‘goed’. Soms is bijvoorbeeld niet duidelijk binnen welke context een werk geacht wordt te functioneren. Daarbij gaat het niet alleen om de plek die het werk krijgt toegewezen maar ook om de vraag op welke gebruiker het zich precies wil richten. Daarom komen in dit rapport ook uitgangspunten en bedoelingen, verwachtingen en strategieën, teleurstellingen en wijzigingen ter sprake die in belangrijke mate een rol spelen bij de totstandkoming en de werking van de kunstopdrachten. De resultaten vindt u in de volgende hoofdstukken in de vorm van aanbevelingen en conclusies. De resultaten van dit onderzoek geven echter ook aanleiding tot bepaalde overwegingen die een opstap kunnen vormen voor verdergaand onderzoek. Deze hebben hun weerslag gevonden in de epiloog waarin we met iets meer distantie door middel van een theoretisch- historische verkenning kijken naar de vooronderstellingen en valkuilen, de mogelijkheden en onmogelijkheden van zogenaamde interactieve kunst op semi-publiek terrein.